

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

ACTA CAROLUS ROBERTUS

Károly Róbert Főiskola Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar tudományos közleményei
Alapítva: 2011

2 (2)

A LAKOSSÁG VISZONYULÁSA TELEPÜLÉSÉHEZ A GYÖNGYÖSI KISTÉRSÉGBEN

SZÚCS ANTÓNIA

Összefoglalás

Egy település népességének életminőségét nagymértékben befolyásolja, hogy milyen életkörülményeket tudnak számukra biztosítani. 2012 első felében kérdőíves felmérést készítettem a Gyöngyösi kistérség négy településén (Gyöngyösoroszi, Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján és Nagyréde). Jelen tanulmány célja, hogy a vizsgált településeken élők véleményeinek, tapasztalatainak összegyűjtése és elemzése révén képet kapjak a jelenlegi helyzetről, az aktuális problémákról.

A település jellemzőire irányuló elégedettségi skála eredményei szerint a válaszadók többsége közepesen elégedett lakóhelyével. A faktorsúlyok alapján a szociális biztonságot szolgáló fejlesztéseket tartják legfontosabbnak a megkérdezettek. Az eredmények ismeretében válhatnak láthatóvá azok a lakossági igények és elvárások, melyekre hangsúlyt kell helyezni a térség stratégiai fejlesztési irányainak meghatározásakor.

Kulcsszavak: életminőség, Gyöngyösi kistérség, stratégiai fejlesztés, egyenlőtlenség, beruházások

JEL: R10

The inhabitants' attitude to their municipality in the micro region of Gyöngyös

Abstract:

The quality of life of a municipality's population is highly influenced by what living conditions they can provide the inhabitants. In the first half of 2012 a questionnaire survey was made in four settlements of the micro region of Gyöngyös (Gyöngyösoroszi, Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján and Nagyréde). The aim of this study is to get a clear picture of the current situation and problems of the inhabitants on the surveyed municipalities by collecting and analyzing their opinions and experience.

The results of the satisfaction scale aiming at town features shows that the majority of respondents are satisfied with their abode. According to the factors the social security is the most important developments from the point of view of respondents. In view of these results the needs and expectations of inhabitants become visible which must be emphasized during the determination of the directions of strategic.

Keywords: the quality of life, micro region of Gyöngyös, strategic development, disparity, investments

JEL: R10

Bevezetés

A téma aktualitása

A vidéki környezet jelenti a természeti környezet minden aspektusát, vagyis a biodiverzitást, az élőhelyek és erőforrások védelmét, a táj védelmét, valamint a műtárgyak, népi építészeti emlékek, régészeti lelőhelyek és egyéb történelmi örökségek fenntartását. A vidékfejlesztés magába foglalja a helyi lakosságot, azok életformáját, foglalkoztatási helyzetét, jövedelemszerkezetét, szolgáltatások szintjét és a kulturális aspektusokat is, vagyis a hagyományos foglalkozásokat, az ételeket, a nyelvet, az öltözködést és szokásokat (Buckwell, 1997).

A *község* a régi irodalomban a *közösség* szó alakváltozata. Hasonlóság fedezhető fel az angol nyelvhasználatban is, ahol *community* minden település, de *community* a csoport is. Ezzel szemben nálunk a szakirodalom szinte csak az *emberek közössége*, s főleg a szociálpszichológia, a csoportelmélet felől közelítette a témát, a nyugati szociológiában ugyanolyan érvénnyel használják a hely, a lokalitás megjelölésére is (Varga-Vercseg, 1998), amit már igazol, Raymond (1974), Nisbet R. A. (1966), Poplin D. E. (1972), és Merton. R. K. (1980) véleménye is.

A társadalmi folyamatok hosszú távon változnak, rövid időtávon belül csak kisebb mértékű változások figyelhetők meg. A társadalmi térszerkezet változásaira ható tényezők elsősorban a tartósan fennálló egyenlőtlenségek, illetve a piacgazdasági folyamatok alakulása. A társadalmi egyenlőtlenségek a gazdasági egyenlőtlenségekhez kapcsolódnak, főbb meghatározói a népesedési helyzet, a foglalkoztatás és a munkanélküliség alakulása mellett az életminőség (Lukovics, 2006). Rechnitzer-Smahó (2006) szerint a területi fejlődés össztársadalmi tevékenységek eredménye, belső strukturális változás, új erőforrások, egyben új lehetőségek a fejlesztésre.

A Gyöngyösi Statisztikai Kistérség 2004. január 1-jétől a Mátraaljai Kistérségi Területfejlesztési Önkormányzati Társulás és a Gyöngyös Körzete Kistérségi Területfejlesztési Társulás összeolvadásával jött létre. 2007-től Pálosvörösmart kivált Abasárból, így ma a kistérséget 25 település alkotja. Területi kiterjedése 750,78 km², lakosainak száma 75250 fő a 2010-es KSH adatok alapján. A vizsgált kistérség természetföldrajzi értelemben két nagytáj peremén, az Alföld és az Észak-Magyarországi- Középhegység határán helyezkedik el.

2012. első felében felmérést készítettem a Gyöngyösi Kistérség 4 településén, az ott élők körében. A felmérés célja a településekkel kapcsolatos vélemények, tapasztalatok összegyűjtése és elemzése volt. Kutatásom során arra kerestem a választ, hogy az ott élők mit tartanak a legnagyobb problémának, mivel vannak a legjobban megelégedve, mennyire szorosan kötődnek és tudnak azonosulni településükkel. Emellett kíváncsi voltam a lakosság által megfogalmazott fejlesztési javaslatokra is.

A téma megalapozottsága

A témában több szakember is vizsgálódott, melyek közül elsősorban Szűcs et.al. (2008) településkomfort vizsgálatára irányuló munkáját emelem ki, aki a Gyöngyösi kistérség területére, míg Rákóczi (2010) a kistérség két településére, Gyöngyössolymosra, és Gyöngyösoroszira koncentrált. Szűcs et.al. (2008) munkája során kérdőíves lekérdézés eredményeit felhasználva faktoranalízis módszerével elemezi a válaszadók nem, életkor, illetve társadalmi szféra szerinti bontásban a saját településre, illetve a kistérségre

vonatkozó véleményeiket. Az életkori sajátosságokat figyelembe véve azt a megállapítást teszi, hogy a saját településükön a 18-30 és 30-50 éves korosztály az oktatást, az egészségügyi ellátást, a szolgáltatások színvonalát, valamint szociális ellátást tartják a legproblémásabb területeknek. Az 50 év feletti egyetértenek abban, hogy ezt ki kell egészíteni a munkalehetőségek problémájával.

Király (2009) az északkelet-magyarországi térségben vizsgálta a regionális gazdasági és társadalmi folyamatokat. Eredményként megállapítja, hogy a vizsgált országrész esetében - hazánk más térségeihez viszonyítva – jelentős lemaradás tapasztalható, melyet mind a térséget jellemző mutatók (területi foglalkoztatás, keresetek, GDP, beruházás stb.) relatív alacsony értéke, mind pedig az általa végzett kérdőíves lekérdés eredményei is alátámasztanak. A lakossági megkérdés során pozitív visszhang leginkább a megyeszékhelyi, turisztikai vagy Budapest közeli térségek esetében tapasztalható. A Gyöngyösi kistérség fejlettségi szintje a válaszadók szerint a fejlődő kategóriába sorolható, dinamikusan fejlődőnek egyetlen egy kistérséget nem ítéli lakossága az 51 vizsgált kistérség közül.

Anyag és módszer

A kérdőív összeállításánál arra törekedtem, hogy a témához kapcsolódóan olyan kérdéseket fogalmazzak meg, melyek megválaszolásával megismerhetem a településeken élők véleményét, elégedettségük fokát, viszonyulásaikat a hétköznapi problémáikhoz.

24 kérdésből (19 tárgyköri és 5 demográfiai) álló kérdőívet használtam fel. Az alkalmazott kérdőív nyitott és zárt kérdéseket egyaránt tartalmazott. A kérdések kiterjedtek a lakosság alapadataira, a helyi társadalommal, gazdasággal, környezettel kapcsolatos véleményeire.

A kérdőívezés 2012. március-május hónapjaiban történt, személyes interjúk alkalmazásával, a Gyöngyösi Kistérség 4 településén (Gyöngyösoroszi, Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján, Nagyréde).

Nem reprezentatív önkényes kiválasztáson alapuló mintavételi módszert alkalmaztam, településenként 50-50 db kérdőívet juttattam el a válaszadókhöz.

Az összefüggés vizsgálatokhoz a kereszttábla elemzés módszerét, a településen megvalósítandó beruházások vizsgálata esetében pedig a faktoranalízis módszert alkalmaztam az SPSS statisztikai program segítségével. A táblázatok és ábrák elkészítéséhez a Microsoft Excel táblakezelő programot használtam.

A kutatás eredményei

A minta összetételének jellemzői

Összesen 200 válaszadót vizsgáltam, a nemek eloszlásának tekintetében kis mértékben felülprezentáltak a nők (58%). A minta életkor szerinti megoszlása alapján a lekérdezettek többségét (41%) a 31-50 éves korosztály adja, a 18 éven aluliak száma elenyésző mértékű (5%).

A megkérdetteket legnagyobb arányban (45,5%) a közigazgatási szféra képviseli, ezt követi 24%-al a vállalkozói szféra, majd a civil szféra 14,5%-kal. Az egyetemi hallgatók és tanulók valamint a nyugdíjasok aránya a mintában azonos, 6,5%, a háztartásbeliek aránya elenyésző mértékű.

A lakóhelyhez való kötődés

Vizsgálatom során arra kerestem a választ, hogy megtudjam a megkérdezettek válaszai alapján, hogy van-e összefüggés aközött a két kérdés között, hogy mióta élnek a településen és szándékukban áll-e elköltözni. Abban, hogy mióta élnek a megkérdezettek a vizsgált településeken jelentős különbségek figyelhetők meg (1. táblázat).

1. táblázat: Összefüggés vizsgálat a településen eltöltött idő és az elköltözési szándék között

			Szándékában áll-e elköltözni?		Összesen
			igen	nem	
Mióta él a településen?	kevesebb mint 1 éve	Megfigyelt érték	4	6	10
		Elvárt érték	1,4	8,6	10,0
		% - Mióta él a településen?	40,0%	60,0%	100,0%
	1-3 éve	Megfigyelt érték	4	12	16
		Elvárt érték	2,2	13,8	16,0
		% - Mióta él a településen?	25,0%	75,0%	100,0%
	4-5 éve	Megfigyelt érték	1	9	10
		Elvárt érték	1,4	8,6	10,0
		% - Mióta él a településen?	10,0%	90,0%	100,0%
	6-10 éve	Megfigyelt érték	3	5	8
		Elvárt érték	1,1	6,9	8,0
		% - Mióta él a településen?	37,5%	62,5%	100,0%
	11-20 éve	Megfigyelt érték	3	16	19
		Elvárt érték	2,7	16,3	19,0
		% - Mióta él a településen?	15,8%	84,2%	100,0%
	több mint 20 éve	Megfigyelt érték	2	42	44
		Elvárt érték	6,2	37,8	44,0
		% - Mióta él a településen?	4,5%	95,5%	100,0%
	születésétől	Megfigyelt érték	11	82	93
		Elvárt érték	13,0	80,0	93,0
		% - Mióta él a településen?	11,8%	88,2%	100,0%
Összesen		Megfigyelt érték	28	172	200
		Elvárt érték	28,0	172,0	200,0
		% - Mióta él a településen?	14,0%	86,0%	100,0%

Forrás: saját szerkesztés

Összességében ugyanakkor mindegyik kategóriáról kijelenthető, hogy a válaszadók többsége a maradási szándékáról tett tanúbizonyságot. Az elköltözni szándékozók részaránya a teljes mintán belül mindössze 14%, ami az egyes kategóriákban igen alacsony elemszámot eredményez az elköltözni szándékozók körében. A legmagasabb

arányban (40%) azok szeretnének elköltözni, akik kevesebb mint egy éve élnek a településen. Meglepetésre azok körében volt még kifejezetten magas ez az arány (37,5%), akik 6-10 éve élnek a településeken. Megfigyelhető egy gyenge követési tendencia, miszerint a régebb óta a településen élők kevésbé szeretnének elköltözni, azonban például a 4-5 éve a településen élők esetében alacsonyabb az arány, mint a 11-20 éve ott élők körében.

A két változó közötti összefüggésre a Pearson-féle Khi-négyzet módszert választottam Sajtos-Mitev (2007) alapján. A mutató megfigyelt értéke 14,707, amely még 0,023-as kétoldali szignifikancia szinten vizsgálva is meghaladja a viszonyítási küszöbértéket. A szignifikanciaszint kisebb, mint 0,05, ami azt igazolja, hogy összefüggés van aközött, hogy mióta élnek a településen és el akarják-e hagyni lakóhelyüket.

Ezt követően azt a kérdést tettem fel a megkérdezetteknek, hogy ha el kellene költözniük, hova költöznének szívesen? Az erre a kérdésre adott válaszok alapján elmondható, hogy a válaszadók legnagyobb része (39%) az országon belül maradna, azonban számottevő azok száma is, akik valamilyen külföldi országot választanának új otthonuknak (27%). Pozitívként megállapítható viszont az a tény is, miszerint ehhez az arányhoz közelít azon válaszadók száma is, akik a kistérségen belül maradnának (21,5%).

A költözés okaként a legtöbben (39%) a jobb megélhetés, illetve a kedvezőbb munkalehetőség (39%) válaszkategóriát jelölték be.

Az elégedettség mértéke

A kérdőívvezés során egy 1-5-ig terjedő skálán kértem bejelölni, hogy a válaszadók mennyire elégedettek a településre vonatkozó jellemzőkkel. A település zöldterület arányával a többség (38%) többnyire elégedett. A település tisztasága az elfogadható (42%) és a többnyire elégedett (41,5%) kategóriák között oszlik meg leginkább. Közel ilyen mértékben vannak megelégedve a helyi közbiztonsággal, a helyi orvosi és a gyöngyösi kórházi ellátással is. A bölcsődei ellátottság esetében szintén az elfogadható (20,5%) és a többnyire elégedett (25,5%) választ jelölték legtöbben, azonban kisebb arányban. Ezzel szemben elmondható, hogy a helyi óvodai, az alapfokú, középfokú iskolai ellátottsággal a válaszadók közel fele többnyire elégedett.

A „Rendelkezik-e jelenleg munkahellyel?” kérdésre minden megkérdezett válaszolt, 82%-uknak jelenleg van munkahelye. Ezt követően arra is kíváncsi voltam, hogy mennyire elégedettek a munkahelyükkel. Ennek megítélését kértem bejelölni egy 1-5-ig terjedő skálán, melynek eredményeként megállapítható, hogy a válaszadók többsége többnyire elégedett munkahelyével, és elfogadhatónak tartja azt, melyet elsősorban - az ezt követő nyitott kérdés értékelésének eredménye szerint - a jó munkahelyi légkörrel, a barátságos munkatársakkal indokolnak.

Problémák jelentkezésének mértéke

Szintén 1-5-ig terjedő skálán véleményezték a megkérdezettek elégedettségüket arra irányulóan, hogy szerintük milyen mértékben jelentkeznek problémák a helyi gazdaság, a helyi infrastruktúra, a helyi környezet, a helyi kultúra, a helyi társadalom, a helyi természeti erőforrások illetve a helyi alternatív jövedelemszerzés területén. A válaszok kiértékelése alapján megállapítható, hogy minden esetben a középső kategóriát jelölték meg legtöbben. Ez alól kivételt csak a helyi társadalom és a helyi alternatív

jövedelemszerzés képez, hiszen ebben az esetben a válaszadók többsége már a skála negatívabb pólusa felé húz.

A településeken megvalósítandó beruházások

A kérdőív beruházások fontosságára irányuló 1-5-ig terjedő skálájú kérdésének feldolgozására faktoranalízist alkalmaztam.

Az anti-image korrelációs mátrix alapján az egyes változókra vonatkozó MSA-értékek 0,62 és 0,92 között alakulnak, a változók szoros kapcsolatban állnak egymással (Székelyi-Barna, 2002), egy változót sem kellett kizárni az elemzésből. A faktorszám meghatározásánál a Kaiser kritériumot használtam, így csak az 5 darab egynél nagyobb sajátértékű komponens került kiválasztásra, amely együtt a teljes variancia 64,150%-át magyarázza.

A többszörös korrelációs együtthatók négyzetei alapján megállapítható, hogy melyek azok a változók, amelyek nem simulnak bele a latens struktúrába, és így tőlük megváltam (belső utépítés, sportolási lehetőségek fejlesztése). Az elemzésbe bevont 18 változóból az első faktor 5,551, a második 1,109, a harmadik 0,986 egységnyit testesít meg. A három faktor a változók információ tartalmából 50,91%-ot őriz meg. Egy változót nem tekintettem egy faktor alkotóelemének, ha a hozzá tartozó faktorsúly nem érte el a 0,25-öt, mint esetemben a lakásfelújítás.

A belső útfelújítás, játszótér felújítás, kerékpár úthálózat bővítése, kórházi beruházások, összközműves telkek kialakítása, szennyvízhálózat korszerűsítése, szociális otthon fejlesztése, úthálózat fejlesztése, honlap fejlesztés változók csak egy faktorhoz tartoznak, hiszen a többi faktoron nincs megfelelő faktorsúly.

2. táblázat: Faktorok és jellemzőik

Faktor	Változó állítása	Változó kódja	Faktorsúly érték
F1	Összközműves telkek kialakítása	kerdes11.13	0,817
	Szociális otthon fejlesztése	kerdes11.16	0,750
	Kórházi beruházások	kerdes11.8	0,706
	A település honlapjának fejlesztése	kerdes11.18	0,698
	Szelektív hulladékgyűjtés	kerdes11.14	0,664
	Kerékpárút-hálózat karbantartása, bővítése	kerdes11.7	0,650
F2	Közlekedési lámpák kialakítása, bővítése	kerdes11.10	0,833
	Közlekedési csomópontokon körforgalom kiépítése	kerdes11.9	0,748
	Játszótér felújítása, fejlesztése	kerdes11.6	0,317
F3	Idegenforgalmi fejlesztések	kerdes11.3	0,589
	Informatikai fejlesztések	kerdes11.5	0,569
	Szolgáltatások fejlesztése	kerdes11.4	0,567
	Csapadékelvezető csatornák felújítása	kerdes11.2	0,406

Forrás: saját feldolgozás

A csapadékelvezető csatornák felújítása, az idegenforgalmi fejlesztések, körforgalom, közlekedési lámpák kialakítása, bővítése változók több faktorhoz is tartoznak. A problémát rotálás segít megoldani.

Végül 5 iteráció során alakult ki az a faktorstruktúra, amikor a faktorok jól képzik le a mért változókat, az illeszkedés jó. Ebben az esetben a megmaradt 13 változó három faktorba tartozik.

A rotált faktor mátrix alapján elkészíthetővé vált a faktorokat jellemző táblázat (2. táblázat), mely segítségével elnevezhetővé vált a 3 faktor. Az 1. faktor a szociális biztonságot szolgáló felújítások, a 2. faktor a közlekedési biztonságot szolgáló felújítások, míg a 3. faktor az idegenforgalom növekedését szolgáló fejlesztések.

A válaszadók által megfogalmazott javaslatok

A kérdőíves felmérés során lehetőséget adtam a válaszadóknak arra, hogy nyitott kérdés formájában kifejtessék véleményüket arról, hogy milyen intézkedések javítanák a településen élők életkörülményeit. Sajnos erre a kérdésre a megkérdezettek csupán 21,5%-a válaszolt, azonban mind a négy településen a munkahelyteremtés, a mezőgazdaság fellendítése, a civil szervezetek összefogása, a vállalkozásfejlesztés, a közösségfejlesztés és a szélesebb spektrumú kulturális program lenne az, ami szerintük jobbra tenné mindennapi életüket.

A válaszadók szintén 21,5%-a válaszolt az ezt követő kérdésre, amelyben arra vártam a választ, hogy mi az, amit mindenképp megvalósítanának lakóhelyükön. Itt is elsősorban a munkahelyek teremtése, több szórakozóhely kialakítása, illetve a külterületi utak állapotának javítása, a belterületi úthálózat fejlesztése és a közbiztonság javítása szerepelt válaszként a legtöbb helyen. Mindemellett számottevő volt azok száma, akik az integráció újraépítését valósítanák meg az agrárszektorban.

Következtetések, javaslatok

A vizsgálati eredmények alapján megállapítható, hogy a fejlesztési célú források felhasználása során a szociális otthon fejlesztésére, az összközműves telkek kialakítására, a kórházi beruházásokra, a település honlapjának fejlesztésére, a szelektív hulladékgyűjtésre és a kerékpárút-hálózat karbantartására, bővítésére irányuló beruházásokat kell figyelembe venni a megkérdezettek véleményei alapján. A faktoranalízis, a kapott három faktor és az egyes változókhoz tartozó súlyok jól mutatják a megkérdezettek fejlesztési elképzeléseit a vizsgált mikrotérségben. A mért változó korrelációs mátrixa, illetve a faktorokból becsült változók korrelációs mátrixa nem különbözik szignifikánsan egymástól, vagyis a faktorok jól képzik le a mért változók tizenhárom dimenziós terét. A fejlesztések fontossági sorrendjének kialakításában a döntéshozóknak nagy segítséget jelenthet a faktorsúlyok figyelembevétele. A beruházások megvalósításának fontossága a települések népességmegtartó képességének alakításában fontos szerepet játszik. Ezen kívül a stratégia fejlesztések irányainak meghatározása során a vizsgált térségben mutatkozó, az országos átlagot meghaladó munkanélküliségi ráta indokoltta teszi egyéb munkahelyteremtő beruházások megvalósítását. Pozitívként elmondható, hogy a megkérdezettek közül, akik rendelkeznek munkahellyel, azzal többnyire elégedettek. Ez elsősorban a barátságos, jó munkahelyi légkörnek köszönhető.

A nyitott kérdésekre ugyan a válaszadók csupán 21,5%-a válaszolt, azonban nagy számban kaptam arra irányuló véleményt, mely szerint mindenképp szükséges lenne a mezőgazdasági kistermelők integrátor égisze alatt történő működésére. Ezáltal a térség termelői ellenőrzött technológia mellett, elegendő mennyiségben és minőségben tudnák előállítani illetve értékesíteni termékeiket, az integrátor a piacot is garantálhatná számukra.

Az elköltözés szándékára irányuló vizsgálat alapján tapasztalható, hogy összességében a válaszadók nem tervezik a településükről történő elköltözést, az elköltözni szándékozók részaránya a teljes mintán belül csupán 14%.

Lényeges tehát a helyi adottságokra alapozott fejlesztési programok készítése, ehhez azonban elengedhetetlen a helyi szakemberek megfelelő kreativitása, szakértelme.

Jövőbeni céloom egy ugyanezen irányú, az egész kistérségre kiterjedő, mélyebb szintű vizsgálat megvalósítása.

Hivatkozott források

- Buckwell, E. et. al. (1997): Towards a Common Agricultural and Rural Policy for Europe
- Király Zs. (2009): Regionális gazdasági, társadalmi folyamatok Északkelet-Magyarországon, Doktori értekezés, Szent István Egyetem, Gödöllő
- KSH = Központi Statisztikai Hivatal, Tájékoztató adatbázis (www.ksh.hu)
- Lukovics M. (2006): A magyar megyék és a főváros versenyképességének empirikus vizsgálata. In.: Területi Statisztika, 9. (46.) évf. 2. szám pp. 148-167.
- Merton, R. K. (1980): Társadalomelmélet és társadalmi struktúra, Gondolat Kiadó, Budapest, 811.
- Nisbet, R. A. (1966): The Sociological Tradition. Basic Books. Inc. New York, 349.
- Poplin, D. E. (1972): Communities. New York, MacMillan, 128.
- Rákóczi Á. (2010): Gyöngyössolymos és Gyöngyösorosi településkomfort vizsgálata, Szakdolgozat, Károly Róbert Főiskola, 19501 MSC, Gyöngyös
- Raymond, W. (1974): Community and Ideology. London-Boston, Routledge and Kegan Paul, 94.
- Rechnitzer J.- Smahó M. (2006): Regionális politika. Készült a HEFOP 3.3.1.-P.-2004-09-0102/1.0 pályázat támogatásával
- Sajtos L. – Mitev A. (2007): SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv, Budapest, Alinea Kiadó
- Székelyi M.- Barna I.(2002): Túlélőkészlet az SPSS-hez, Budapest, Typotex
- Szűcs I. – Pálincás I.- Tusnádi P. (2008): Települési komfortvizsgálat a gyöngyösi kistérségben. XI. Nemzetközi Agrárökonómiai Tudományos Napok, Gyöngyös, 1-8. p.
- Varga A.T. – Vercseg I. (1998): Közösségfejlesztés, Budapest, Magyar Művelődési Intézet, Budapest, 25.

Szerző:

Szűcs Antónia
PhD hallgató
Károly Róbert Főiskola
Távérzékelési és Vidékfejlesztési Kutatóintézet
szantonia@gmail.com